

2.3.3 סקירה לגבי סוגי הסיוע

הסיוע החינוכי ניתן:

- בצורה אמבולטורית או סיוע חלקי במסגרת מוסדית
 - בעיקר להורים/משפחות ("יעוץ בנושאי חינוך, תמיכה משפחתית סוציו-פדגוגית)
 - בעיקר לצעירים (עבודה סוציאלית קבוצתית, סיעות חינוכיות, קבוצות יום)
 - במסגרות (מגורים חוץ-ביתיים)
 - במשפחה אחרת (משפחת אומנה)
 - במסגרת חינוך בפנימייה או בהסדרי מגורים אחרים
 - הסדרים גמישים
 - הכוללים הן סיוע אמבולטורי והן סיוע במסגרות.
- אפשרי גם לשלב כמה צורות של סיוע.

2.3.3 סקירה לגבי סוגי הסיוע

סעיף 27 בספר החוקים הסוציאלי השמיני (SGB VIII) קובע כי בהעדר חינוך התורם לטובת הילד, עומדת (להורים) זכות חוקית לקבלת הסיוע ההכרחי המתאים משירותי הרווחה לילדים ונער. מתוקף חובתה החוקית, לשכת הרווחה לנוער נדרשת לדאוג לכך שתמיכה זו תוצע במידת האורך. סעיפים 28 עד 35 בחוק מתייחסים למגוון רחב של סוגי סיוע שצריכים להיות זמינים בדרך קבע. יתרה מכך, אנשי המקצוע המועסקים בלשכות הרווחה לנוער נדרשים לפתח, במידת האפשר תוך שיתוף הזכאים, רעיונות יצירתיים נוספים למתן סיוע בחינוך. סעיף 27 פסקה 2 בחוק מסדיר את האפשרות הזו. המחוקק בחר בניסוח "במיוחד" כשהגדיר את הסיוע בסעיפים 28-35 לחוק, ופתח צוהר לפיתוחן של תוכניות סיוע אידיבידואליות נוספות במקרים בהם צורות תמיכה שפותחו במיוחד עשויות לתת מענה טוב יותר לצרכים מאשר צורות הסיוע המקובלות. אופני סיוע אלה מופיעים גם בסטטיסטיקה הפדרלית כ-27.2" סיוע", תוך הבחנה בין סיוע הניתן במסגרות או בבית (ראו שקופית 2.3.4).

באופן כללי, ניתן לתאר את הסיוע כדלקמן:

הסיוע האמבולטורי והסיוע החלקי במסגרת מוסדית (ראו שקופית 2.3.3.1) מיועד לילדים ובני נוער שכולים להמשיך להתגורר עם הוריהם. התמיכה הניתנת במקרים אלו מתאפיינת בשתי גישות שונות. שירותים מסוימים (כמו יעוץ בחינוך הילדים, עזרה משפחתית סוציו-פדגוגית) מתמקדים בייעוץ ותמיכה בהורים במטרה להשיב להם את היכולת לגדל את ילדיהם. שירותים אחרים (כמו עבודה סוציאלית בקבוצות, סיוע בחינוך) מכונים יותר לילדים ובני נוער, ועוזרים להם להתמודד עם עומתים עם הוריהם או להתגבר על בעיות בבית הספר או בסביבתם החברתית (בית הספר, שעות הפנאי). בקרב בני נוער מבוגרים יותר, השירותים האמבולטוריים יעזרו להם להשתחרר ממשפחתם וליצא לעצמאות.

המונח סיוע חינוכי במסגרות מתייחס למציאת סידורי מגורים לילדים ובני נוער מחוץ למסגרת המשפחתית שלהם. המטרה היא להציע מגורים חלופיים לילדים ובני נוער שאינם מסוגלים לגור עם הוריהם באופן זמני או קבוע. קיימים כמה סוגים אפשריים של מסגרות: כולל, קיימת האפשרות למגורים עם משפחה אחרת (**מסגרת אומנה**) (ראו שקופית 2.3.3.2), **מגורים במסגרות כמו פנימייה או הסדרי מגורים אחרים** (ראו שקופית 2.3.3.3).

יתרה מכך, בהקשר לסעיף 27 פסקה 2 בחוק (ראה לעיל), התפתחו מספר רב של שירותים נוספים שאינם מוזכרים במפורש בחוק. המכונים בדרך כלל "**סיוע גמיש**". השירותים הללו נעים בטווח השירותים הסטנדרטיים המפורט לעיל ומהווים ניסיון לפתח וליישם צורות תמיכה מתאימות ככל האפשר לילדים ולבני נוער (והוריהם) תוך שימת דגש אידיבידואלית. במסגרת היישום בפועל, הדבר עלול להוביל לעיתים קרובות לבעיות של חפיפה בין סוגי השירותים השונים ברובד המקומי.

יש לאשר ולפתח את הסיוע בחינוך בהתאם לצרכים שזוהו. לפיכך, ניתן תמיד לשלב מספר צורות סיוע שונות (סעיף 27 פסקה 2 משפט 2 בחוק).

לקריאה נוספת

Düring, Diana et al. (Hrsg.) (2016): Kritisches Glossar – Hilfen zur Erziehung, Frankfurt/M.
Moch, Matthias (2018): Hilfen zur Erziehung. In: Otto, Hans-Uwe/Thiersch, Hans/Treptow, Rainer/Ziegler, Holger (eds.): Handbuch Soziale Arbeit. 6th edition, Munich, p. 632–645.
Richter, Martina (2018): Handlungsfeld Hilfen zur Erziehung. In: Böllert, Karin (ed.): Kompendium Kinder- und Jugendhilfe. Wiesbaden, p. 825–840.